

Region Syddanmark
Damhaven 12

7100 Vejle

Vedrørende den sundhedsmæssige risiko ved færdsel og badning ved Kærgård Klitplantage

17. juli 2015

Region Syddanmark har anmodet Sundhedsstyrelsen om en opdateret vurdering af de sundhedsmæssige risici der kan være ved færdsel og badning ved Kærgård Klitplantage. Sundhedsstyrelsen har været involveret i sagen over en længere årrække og har fortløbende modtaget resultater af analyser foretaget i området og deltaget i beslutninger om restriktioner for anvendelse af området.

Sagsnr. 1-2412-236/1/

Reference HLH

T 7222 7957

E sesyd@sst.dk

Forureningens omfang

Der er i de seks gruber i Kærgård Klitplantage deponeret omkring 280.000 m³ kemikalieholdigt spildevand fra Grindstedværket. Spildevandet er dannet ved produktion af bl.a. vitaminer og egentlige lægemidler. Lidt syd for gruberne er der deponeret mindre mængder affald fra en sprøjtemiddelproduktion på en anden fabrik. Med tiden er en stor del af kemikalierne fra gruberne sivet ned i jorden og føres med grundvandet langsomt ud i Vesterhavet.

Forureningens betydning for sundheden

Der er i tidens løb udført et meget stort antal undersøgelser af forureningens udbredelse og sammensætning. Der findes derfor et solidt materiale som kan belyse de reelle sundhedsmæssige risici i området. Forureningen i Kærgård Klitplantage er meget omfattende, men består på den anden side hovedsageligt af velkendte kemiske stoffer som kendes fra andre, men langt mindre forureninger. Langt hovedparten af forureningen består af kemiske forbindelser, der langsomt nedbrydes, men indeholder også ikke nedbrydelige stoffer som kviksølv.

Der er mulighed for at blive udsat for forureningen ved direkte berøring af forurenede sand, via luften og ved kontakt til forurenede grundvand på forstranden og ved kontakt til havvandet.

I de afmærkede grubeområder bag ved klitterne kan det med den nuværende viden ikke helt udelukkes at der fortsat vil kunne forekomme fordampning af letflygtige stoffer. Det drejer sig hovedsagelig om såkaldte klorerede opløsningsmidler og letflygtige kulbrinter. Stofferne kendes mange steder i samfundet og udgør kun en risiko ved udsættelse for meget høje koncentrationer eller i lange perioder. De vil under de fleste vejrforhold forventes at optræde i lave koncentrationer, men aktuelt må det anbefales, at man ikke anvender lige netop disse områder til ophold. Det udgør ikke nogen sundhedsmæssig risiko i øvrigt at færdes og opholde sig i baglandet bag stranden og de forreste klitter. Region Syddanmark har oplyst, at der i efteråret 2015 vil blive foretaget en række nye målinger ved grubeområderne. Formålet er at undersøge, om der fortsat er et problem efter at den oprensning,

der er foretaget, eller om man fremover vil kunne færdes frit i området ved gruberne.

På stranden er der, specielt ved lavvande, mulighed for at komme i kontakt med opstigende grundvand. Det samles jævnligt i små søer, som er forurenet med en række forskellige stoffer. Der kan optræde klorerede opløsningsmidler og letflygtige kulbrinter, men også lægemiddel-rester og nedbrydningsprodukter. Ved indtagelse kan disse udgøre en risiko, om end ingen af stofferne er meget giftige ligesom de ikke tilhører den type stoffer, der kan ophobes i kroppen. Det forurenede grundvand kan indeholde sulfa-stoffer og det kan ikke helt udelukkes, at de hos nogle kan give allergiske reaktioner selv ved hudkontakt.

Den langsomme nedbrydning af forureningen medfører dannelse af en række nye stoffer, som bl.a. kan indeholde svovlforbindelser. Nogle af disse er meget flygtige og kan medføre en tydelig lugt, specielt i stillestående luft mellem de forreste klitter. De er, i de koncentrationer de optræder i, ufarlige. De tilhører ikke de stofgrupper, som kan være allergi-fremkaldende.

Passage af strandområdet kan ske uden nogen sundhedsmæssig risiko, men direkte kontakt til strandsøer og sand frarådes og området er derfor ikke egnet til ophold. Der er intet belæg for, at forureningen påvirker luften i de omkringliggende områder.

Havvandet bliver hele tiden tilført forurening fra udsivningerne, som kommer op i strandkanten ved overgangen til saltvand. Der sker en meget betydelig fortynding af forureningen så snart den kommer ud i havet, men forureningen er målbar i vandet ud for gruberne. Der kan i havvandet findes de fleste af de stoffer, der findes i forureningen, herunder muligt allergi-fremkaldende stoffer. Der er aldrig påvist sprøjtemiddelrester i strandkanten.

På grund af forureningen frarådes badning og anden kontakt til vandet inden for det markerede område. Den markerede strækning dækker de deponeringer, der er nævnt i afsnittet om forureningens omfang. Der er ved fastlæggelsen af området taget hensyn til, at der langs kysten ofte er havstrømme, som flytter forureningen, men at der også meget hurtigt sker en betydelig fortynding som gør, at der uden for det markerede område ikke vil være nogen reel sundhedsmæssig risiko.

Det kan konkluderes, at det er muligt ved simple forholdsregler, som fremgår af skiltningen i området, at undgå enhver sundhedsmæssig risiko. Forureningen bør ikke stå i vejen for at udnytte de store rekreative og naturmæssige værdier i området.

Med venlig hilsen

Henrik L. Hansen
Ledende embedslæge, kontorchef, Ph.D.